No. 1690 Zaterdag 20 Mei 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Onze Begrooting IN DEN Kolonialen Raad.

Verslag.

Dr. J. P. Evertsz Hz. vraagt het woord voor een persoonlijk feit. Hij is stadsgeneesheer en neemt tevens op zijn beurt de armenpraktijk waar in het St. Elisabeths-Gasthuis. Waar de Heer Statius Muller spreekt over verzuim van plicht, had de Dokter graag feiten hooren noemen, dan had hij er op kunnen antwoorden. Ten zeerste spijt het den Stadsgeneesheer, dat hij hier moet opstaan om zich zelf te verdedigen. Steeds meent hij zijn plicht gedaan te hebben als in specteerend stadsgeneesheer en als adviseur in hygiënische aangelegenheden. Daar bestaat niet de minste reden om aan door het Gouvernement betaalde Geneesheeren de armenpraktijk in de Gasthuizen te verbieden. Een vaste gewoonte is het onder de Doctoren om voor elkander in te vallen, als het eens te druk loopt.

Wat het spreken over de stadsreiniging, de vleeschmarkt en de volksgezondheid in het algemeen betreft, Dr. Evertsz meent werkelijk, dat daarvoor de tijd nog niet gekomen is. We moeten niet vooruit loopen op het advies van Dr. Den Houter, door de Nederlandsche Regeering naar Curaçao uitgezonden om in deze van advies te dienen. Voor de maatregelen door Dr. Den Houter voor te schrijven zijn natuurlijk uitgaven noodig; het Koloniaal Bestuur zal daarvan een begrooting opmaken en de noodige gelden aanvragen. Als die onkosten-begrooting den Raad aangeboden wordt, is de tijd tot spreken voor den Kolonialen Raad aangebroken. Dit nu reeds te doen is bepaald inopportuun.

De Heer J. Sutherland wil gaarne gevolg geven aan het verzoek hem door zijn medelid Statius Muller gedaan om diens inroepen van clementie bij het Bestuur voor de Planters te steunen. Hij hoopt dat het Bestuur het voorstel om de dividivi-voorschotten maar te schenken in gunstige overweging zal nemen. De genomen proeven zijn niet geslaagd, de Planters hebben derhalve geen voordeel gehad van het voorgeschoten geld. Ze zijn eigen geld en moeite plus de Regeeringssubsidie kwijt, en verkeeren alles behalve in gunstige omstandigheden.

De Heer Sutherland wenscht te protesteeren tegen de uitdrukking van het Lid Lansberg, als zou hier de nood geëxploiteerd zijn. Met klem protesteert hij tegen de beschuldiging ten laste van Z. D. H. Mgr. Vuylsteke uitgebracht. De Heer Lansberg mist het recht, dat interview ter sprake te brengen, het werd tegengesproken door Mgr. Vuylsteke zelven. Geen enkele reden bestaat er om aan diens woord te twijfelen. Allen kennen wij Mgr. Vuylsteke, maar de Verslaggever van het interview is ons totaal onbekend. Als nu Mgr. Vuylsteke verklaart, dat de reporter overdreven heeft en bepaald onjuist is geweest, hebben we dat aan te nemen.

Verder acht de Heer Sutherland het een verkeerde methode steeds maar te klagen over het Onderwijs zonder aan te geven op welke wijze het verbeterd zou kunnen worden.

Voor de Buitenscholen mag men werkelijk zijn eischen niet te hoog stellen, maar moet er bij bedenken hoe weinig geld aan die scholen ten koste wordt gelegd. Als die scholen beter gesubsidiëerd worden, stelt men het Bestuur van het Bijzonder Onderwijs ook in staat dat onderwijs langzaam aan te verbeteren. In vergelijking met de verleende subsidie is dat onderwijs zoo goed mogelijk.

Vreeselijk overdreven vindt de Heer Sutherland ook de klacht over den Landraad Arends op *Aruba*. Is het inspecteeren van de openbare school het eenige wat een landraad te doen heeft?

En mag men dan beweren, dat die landraad daar niet op zijn plaats is, omdat hij één school niet bezocht? Het is immers zoo geheel menschelijk, dat een landraad wegens minder goede verhouding tusschen hem en het Hoofd der school, daar liever geen bezoek brengt. Ook de Gezaghebber blijft om dezelfde reden daar weg. Moet men nu besluiten, dat de Gezaghebber van Aruba ook niet deugt en ontslagen moet worden? Dan kan men langzamerhand alle goede elementen van Aruba verwijderen en blijft de bevolking alleen zitten met dat Hoofd, waar slechts weinigen mee kunnen opschieten.

Men vergete daarbij niet, dat een Landraad niet is een bezoldigd ambtenaar door het Koloniaal Bestuur aangesteld, maar iemand die optreedt krachtens zijn bevoegdheid, verkregen door de vrije keuze van het volk.

Meer afdoende zou Spreker het vinden, als de Gouverneur hier handelend ingreep en verandering bracht in dezen wantoestand.

Alsnu kwamen aan het woord de Gemachtigden van het Bestuur. De Procureur generaal Mr. J. B Gorsira had liever gezien, dat de Raad bij het behandelen eener Begrooting de groote lijnen volgde en niet steeds maar kwam aandragen met nietswaardigheden van luttele beteekenis.

De Gouverneur is de persoon, die de Begrooting indient en verdedigt. Zooveel mogelijk wordt door den Gouverneur geantwoord op de bedenkingen van den Raad in de gewisselde stukken. Mocht de tijd ontbreken om zijn geschreven antwoord aan den Raad toe te zenden, dan ontvangen de Gemachtigden van het Bestuur de opdracht dit in zijn naam mondelings te doen bij de openbare behandeling der Begrooting. Zeer duidelijk moet derhalve uit de stukken blijken over welke punten de Raad nog verdere inlichtingen verlangt. Blijkt dat niet, dan kan de Gouverneur geen antwoord medegeven en missen de Gemachtigden de noodige opdracht om de vragen te beantwoorden. In Nederland dient de Minister de begrooting in bij de Kamers, maar komt ze ook persoonlijk verdedigen. Toch is het parlementaire gewoonte, dat bij de openbare behandeling geen punt ter sprake wordt gebracht, wat niet eerst in de stukken is behandeld. Als men zich in Nederland aan deze parlementaire usance houdt, dan moet daaraan in de Kolonie nog veel strenger worden vastgehouden, omdat de Gouverneur hier niet persoonlijk verschijnen kan. Van te voren, uit de stukken, moet blijken welke opdracht Z. H. E. G. aan Zijne Gemachtigden geven moet.

Schromelijk overdreven acht de Procureur de klachten over de stadsreiniging, wat straten en vleeschmarkt betreft. Persoonlijk is de Gouverneur in gezelschap van den Procureur overal rond geweest. Z. H. E. G. teekende op in zijn boekje, dat alles zoo zindelijk was als maar gewenscht kan worden. De Procureur heeft behalve de gewone stadsreiniging, nog een extra-reinigings-brigade aan het werk gezet. De groote fout zit echter in het gebrek aan medewerking van de Burgerij. Niet zoodra zijn de stadsreinigers voorbij, of opnieuw wordt het vuil uit het huis de straat op geveegd. Meerdere huiseigenaren heeft hij laten aanzeggen, dat zij hun erven moesten schoon houden. Steeds wordt nagegaan, of daaraan de hand wordt gehouden. De Procureur kan maar niet begrijpen welke de houding van den Raad is. Eerst wordt er geklaagd over den last van losloopende honden. Als er dan geantwoord wordt, dat juist in den laatsten tijd een enorm getal honden werden afgemaakt, vraagt de Raad, of dat groote getal geen vergissing is. Neen, dat is geen vergissing, maar juist een bewijs, dat het Bestuur diligent is en waakt tegen den overlast van losloopende honden. Een beroep op de geringe opbrengst der hondenbelasting is een bevestiging daarvan; er zijn nu minder honden dan vroeger.

Bij het Bestuur is in overweging of het noodig is bij Verordening te bepalen, dat geen glasscherven op muren mogen worden aangebracht, daar dit kweekplaatsen van muskieten worden. De beslissing hieromtrent wacht op het advies van den Adviseur voor de Volksgezondheid.

Over het Onderwijs is in de Stukken niet gesproken, de Leden die daarover hebben gehandeld kunnen derhalve ook geen antwoord verwachten. Wel meent de Procureur te kunnen mededeelen, dat de Gouverneur overhelt tot het gevoelen, dat de wn. Inspecteur niet het juiste standpunt heeft ingenomen bij zijn beoordeelen van de Buitenscholen. Heel natuurlijk, dat die arme negerkinderen het in de Nederlandsche Taal nog niet ver gebracht hebben. Maar dat staat niet gelijk met te zeggen, dat ze er bijna niets leeren. Ze lezen heel aardig, schrijven dikwijls goed en leeren practische handwerken. Zeer moeilijk is het voor iemand, die geen Papiamentsch kent, de resultaten van het Onderwijs juist te beoordeelen. Uit onze eigen schooljaren weten we, dat het heel wat gemakkelijker is bijv. Fransch te verstaan, dan datgene wat we verstaan hebben mét andere woorden in het Fransch weer te geven. Laat men die kinderen nu in het Papiamentsch vertellen, wat ze in 't Hollandsch gelezen hebben, dan ziet men, dat ze het wel degelijk in hoofdzaak goed verstaan hebben. Worden echter alle vragen uitsluitend in het Hollandsch gedaan en moeten alle vragen uitsluitend in het Hollandsch beantwoord worden, dan zal de natuurlijke bleuheid der buitenkinderen, die bang zijn voor zoo'n nieuwen, onbekenden Mijnheer, den indruk maken, dat ze niet veel weten. Is dit nu het juiste oordeel?

Over het hervormingsplan van den Heer Winkel voor reorganisatie der Politie zal de Procureur niet veel spreken. Het is al te oppervlakkig en met te weinig kennis van zaken opgezet. Een reorganisatieplan is niet iets, wat men zoo maar in elkander toovert. Lang en breed is daarover van gedachten gewisseld. De Procureur leest een brief voor van Z. Exc. den Minister van Koloniën, waarin Z. Excelentie mededeelt dat *na rijp beraad, met algemeene stemmen* besloten is de tegenwoordige organisatie te wijzigen *als zijnde onvoldoende*. De scheiding tusschen een straatpolitie en een rechtspolitie is 'n onding. Ook de berekening der kosten loopt falikant. De nieuwe organisatie zal minder kosten en betere politie leveren.

De Procureur komt genoeg op straat, zeker meer dan een Burgemeester eener groote stad in Nederland, die toch ook het hoofd der politie is. Persoonlijk gaat de Procureur alles na en steunt volstrekt niet alleen op de rapporten van ondergeschikten. Iedere maand wordt de vleeschmarkt geïnspecteerd. Aan Lid Muller kan de Procureur verklaren, dat het aantal politie—agenten volstrekt niet onvoldoende is, zooals voorgesteld bij het nieuwe plan. Nog nimmer is bij den Procureur een verzoek ingekomen om politietoezicht voor Sta. Barbara, of op de terreinen der *Bataafsche* bij het Schottegat. Mocht dergelijk toezicht eventueel verlangd worden dan zal daarin worden voorzien.

Dat het loon der politie voldoende is, blijkt wel duidelijk uit het feit, dat de militairen graag bij de politie blijven.

De Procureur heeft bij zijn bezoek aan de vleeschmarkt ook den Marktmeester gesproken, en ook van hem zijn inlichtingen bekomen. Een dezer inlichtingen was, dat den Heer Muller van iets was voorgelogen, of dat Z.Ed. hem verkeerd begrepen had.

En hoe kon de Heer Muller nu aankomen met de *Appelsteeg* als een bewijs, dat de straatreiniging onvoldoende is? Een fatsoenlijk mensch gaat die steeg nooit door, ze is bijna te smal om te passeeren. Daar wonen menschen van het minst allooi, die weinig zullen medewerken de steeg schoon te houden.

Elken dag wordt in de stad geveegd, op den Berg driemaal per week.

De Procureur meent hiermede de verschillende sprekers te hebben beantwoord en zou aan het einde zijner taak wezen, als het Bestuur hem ook nog niet een andere eervolle opdracht had gegeven, waarvan Z. E. G. A. zich met genoogen wil kwijten. Het geldt afscheid te nemen van den Voorzitter, den Edelachtbaren Heer Mordy S. L. Maduro.

Ongaarne ziet het Bestuur den Heer Maduro heengaan als Voorzitter van den Kolonialen Raad. Alleen om de gegronde motieven, door den geachten Voorzitter aangegeven bij de aanvrage van zijn ontslag is het Bestuur daarop ingegaan. Twaalf jaren lang heeft de Heer Maduro de behandeling der Begrooting geleid en steeds het juiste standpunt tegenover Raad en Bestuur ingenomen. Overtuigd, dat alleen door een welwillende verstandhouding een vruchtbare samenwerking kan worden verkregen, heeft de Heer Maduro steeds het Bestuur gesteund in diens pogen om het ware algemeene belang der Kolonie te behartigen.

Onafhankelijk in zijn oordeel heeft

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

XII.

De Voorstraat van St. Martin geeft aan *Philipsburg* bepaald het aanzien van een stad. Men ziet er flinke, mooie woonhuizen en goed voorziene winkels. Al is de handel beperkt, toch gaat er nog heel wat om. Wel wat duurder dan elders kan men er toch van alles krijgen. Die kooplui zouden nog betere zaken maken, als zij hun waar niet zoo hoog prijsden. Nu betrekken de particulieren hun goederen dikwijls van St. Kitts of Curaçao, omdat de winkels op St. Martin te duur zijn. Ook geloof ik, dat er wel wat meer moeite kon gedaan worden om St. Martin het centrale punt der Bovenwindsche eilanden te maken. Op St. Eustatius en Saba heeft men geen winkels als op St. Martin. Als de St. Martijnsche kooplieden eens handelsreizigers uitzonden naar de omliggende eilanden met een goed gesorteerden voorraad van verschillende benoodigdheden, zou er veel meer van St. Martin gekocht worden. De kooplui van St. Martin weten voldoende, wat er op die eilanden zooal noodig is. Daar de eilandbewoners over het algemeen niet bizonder koopkrachtig zijn, moeten de waren goedkoop verkocht worden. Als de handelsagenten eerst maar betrekkingen hebben aangeknoopt met de eilanden, zal daar worden ingezien, dat het gemakkelijker is iedere week zijn waren te koopen, die men zelf ziet en kan uitzoeken, dan eens per maand op bestelling elders.

En zoo ontstaan er weer een paar gelegenheden voor ondernemende jongelui om op St. Martin te blijven en niet naar New-York weg te trekken.

O, wat zou het een groot voordeel wezen voor St. Martin als men algemeen eens ging werken, om die overdreven emigratie tegen te houden. Wat zal dat eiland toenemen in bloei en beteekenis, als de jonge krachten bewaard blijven voor het eigen land en niet naar den vreemde trekken.

In plaats van te verminderen, zal de bevolking toenemen. Al die menschen moeten leven, en om te kunnen leven zullen ze werk zoeken. Al die menschen moeten zich voeden en kleeden en ergens wonen. Vanzelf zal handel en scheepvaart toenemen, als de bevolking zich maar uitbreidt.

Maar dan moet er gezorgd worden voor meer middelen van bestaan. Och, dat is zoo moeilijk niet, als een paar energieke mannen er zich voor willen spannen. Gelukkig, zijn dergelijke mannen met durf en volhardingsvermogen op St. Martin te vinden.

Persoonlijk worden willen we niet. Maar in het verleden ligt het heden.

Bewijzen van flink initiatief zijn er op St. Martin genoeg gegeven.

Als we in dit verband spreken over *St. Rose's Hospital*, zal misschien menigeen de schouders ophalen.

En toch is de economische en sociale beteekenis van deze Stichting zeer groot voor St Martin.

Vooreerst, toen in 1908 dit Gasthuis werd begonnen op initiatief van den Zeereerw. Pastoor *B. J. Gijlswijk*, wekte het al aanstonds de algemeene belangstelling en vond het algemeene medewerking bij het houden van collecte en bazaar.

De menschen willen wel helpen, als er maar iets begonnen wordt, als er maar iemand is, die den eersten stoot geeft.

En zie nu eens na vijf jaar!

De oorspronkelijke twee woonhuizen staan er nog, maar het eene werd ingericht voor klaspatiënten, het andere voor woning der Eerw. Zusters. Die twee gebouwen zijn onderling verbonden door een galerij.

In 1909 werd een grootere ziekenzaal gebouwd en in 1915 opnieuw een flink steenen huis opgericht, in aansluiting met deze zaal, voor operatiekamer en meerdere plaats voor arme zieken.

In vijf jaar tijd moest het Gasthuis dus twee maal worden vergroot.

Een mooi bewijs, dat deze stichting levensvatbaar was en gezonde groeikracht bezat.

In 1909 werden 51 zieken verpleegd.
In 1914 186.

Die cijfers spreken voor zich zelf. Vooral, zoo men ze goed leest.

Van die 186 zijn er 94 vreemdelingen, van St. Kitt's, Guadeloupe, Anguilla, Martinique, St. Barth's, St. Eustatius en Saba.

Gevoelt men nu de beteekenis dezer inrichting voor 'n paar honderd zieken in een stad van een paar duizend inwoners? Die zieken worden dikwijls gebracht door familieleden, bezocht door vrienden, teruggehaald door kennissen. Die zieken hebben van alles noodig tijdens hun verblijf, en verlaten St. Martin niet zonder hier en daar wat gekocht te hebben.

St. Rose's Hospital op St. Martin is ook van sociale beteekenis.

Men kent het sukkelen op de Bovenwindsche eilanden om een goeden dokter te krijgen en te houden.

Welnu, het bestaan van een Gasthuis op St. Martin verzekert aan dat eiland het bezit van een goeden dokter.

Een goede dokter laat zich betalen Maar het Gouvernement kan niet meer geven dan het gebruikelijk

de Heer MADURO niet geschroomd voor eigen opinie uit te komen. Ook was de Voorzitter steeds welwillend tegenover de gemachtigden van den Gouverneur. Ook daarvoor past een persoonlijk woord van dank.

Moge het den Heer MADURO gegeven zijn nog lang in de beste gezondheid te genieten van het *otium cum dignitate*.

De Heer L. v. D. VEEN-ZEPPENFELDT, Administrateur van financiën, Gemachtigde van het Bestuur, heeft met genoegen naast woorden van critiek ook woorden gehoord van blijde verwachting in de schoone toekomst van Curaçao.

Voor die toekomst behoeft menschelijker wijze gesproken geen bezorgdheid te bestaan.

Het grootbedrijf, waaronder de Bataafsche-Petroleum-Maatschappij een eerste plaats inneemt, heeft zich gevestigd op Curaçao.

Terecht kon Z. Exc. de Minister van Koloniën dit jaar in de Eerste Kamer zeggen: „al is Curaçao een kind geweest van vele zorgen, in Curaçao hebben wij vooral in de laatste jaren het een en ander tot stand kunnen brengen."

Het Bestuur kan niet treden in eene beoordeeling van krantenartikelen of krantenberichten. De personen die daarvan de verantwoordelijkheid dragen, zullen, als zij het noodig en nuttig oordeelen, de geachte leden, die het daarover hadden, wel van antwoord dienen. Niemand minder dan Z. Exc. de Minister van Koloniën heeft verklaard, dat de klachten over de economische nooden op de Benedenwindsche eilanden, naar zijne meening, *ongetwijfeld gegrond* waren.

De rapporten en berichten, die den Minister zoo deden schrijven heeft het Bestuur ook aan den Raad medegedeeld.

De meening van den Minister staat derhalve tegenover die der Heeren, die van oordeel zijn, dat de nood niet zoo erg was. Maar de negers schijnen hier eerst van honger dood te moeten vallen, vóór dat men toegeeft, dat er nood en armoede heerscht.

De rapporten van de Gezaghebbers en Districtmeesters hebben het bewijs geleverd, dat de nood zeer hoog was.

De Gouverneur is persoonlijk alles zooveel mogelijk nagegaan en bevond dat overal de toestand conform de rapporten, zoo niet erger was. Waarom dan nog maar steeds gesproken van overdreven berichten? Of tracht men ook aan de eerlijkheid van den Gouverneur te doen twijfelen? Dat is een vruchtelooze poging. Gouverneur NUYENS is vóór alles eerlijk. Rijk en arm, jong en oud weten dat. Hij was eerlijk als Rechter, eerlijk als Procureur-Generaal, is en wil eerlijk zijn als Gouverneur. Het kan ook niet anders. De positie van den mensch kan veranderen, maar zijn karakter niet. De eerlijkheid van den Gouverneur zou opgekomen zijn, tegen wien ook, die getracht zou hebben de nood te exploiteeren. Waar de Apostolisch Vicaris de berichten, die in een Amerikaansch blad gestaan hebben, als van Monseigneur uitgegaan, heeft tegengesproken, daar was voor het Bestuur geen aanleiding om iets te doen, vooral waar het crediet van Curaçao volstrekt niet geleden heeft Omdat er gedanst wordt op Curaçao, mag men niet besluiten dat er geen nood geleden wordt. Het Koninklijk Nationaal Steuncomité houdt in Nederland ook niet op met zijn liefdadig en menschlievend werk, omdat de volksbioscopen dag in, dag uit, vol zijn.

Evenmin als daar zijn ook hier, gelukkig, niet alle menschen arm en in nood. Die bedeeld werden gaven geen danspartijen. Er is gegeven aan ouden, zieken, gebrekkigen, aan weduwen met kinderen, die geen voedsel hadden, omdat de oogst totaal mislukt was. Van demoralisatie kan in zulke gevallen geen sprake zijn.

We kunnen het betreuren dat er menschen gevonden worden, die hun geld verkwisten en eigen gezin gebrek laten lijden. Het verkeerde van deze handelwijze wordt hun voortdurend onder het oog gebracht door de Geestelijken, waar mogelijk ook door de Districtmeesters. Maar het arme gezin daarom een aalmoes weigeren, welke het hard noodig heeft, dat kunnen, dat mogen we niet.

Over de bezoldiging van de ondergeschikte ambtenaren zal het Bestuur in overleg treden met Z Exc den minister van Koloniën. De Heer Administrateur hoopt met den Heer GORSIRA, dat die bezoldigingen spoedig zullen worden verhoogd

Aan het geachte Lid WINKEL kan het Bestuur mededeelen, dat de taak van Adviseur in Visscherijzaken volgens diens eigen oordeel als afgeloopen moest beschouwd worden.

De Gezaghebber van Aruba is door den Gouverneur aangeschreven voortaan, zoo mogelijk met de Landraden de Openbare scholen geregeld te bezoeken.

Het aanleggen van een algemeene begraafplaats naar het oordeel van Z. Exc. den Minister van Koloniën moet wachten op betere tijden.

De Heer WINKEL heeft over de hoedenindustrie gesproken en het Bestuur in overweging gegeven maatregelen te treffen om de vlechtsters in gelegenheid te stellen betere prijzen voor de hoeden te krijgen De Gemachtigde stond een oogenblik in beraad om schorsing der zitting te vragen ten einde met den Gouverneur over deze zaak, waarvan de behandeling in de stukken niet werd voorbereid, overleg te plegen, en den Heer WINKEL, die wel zeide geen antwoord te verwachten, toch van antwoord te kunnen dienen.

Om practische redenen werd aan dit voornemen geen gevolg gegeven.

Wederom konden verscheidene pachters van Gouvernements- en houders van donatiegronden, die in aanmerking voor verplaatsing kwamen, en zulks verzochten, niet worden overgeplaatst wegens gebrek aan maïsstokken voor de dakbedekking hunner hutten. Dit werd medegedeeld aan Lid FORBES, die den Administrateur om inlichtingen had gevraagd. Er zijn proeven genomen met een andere dakbedekking, namelijk met cactushout, bestreken met een mengsel van klei en hooi. Dat hout is echter niet overal te krijgen en dergelijke wijze van dakbedekking is hier op Curaçao onbekend. Daarbij veel duurder. De Heer Districtmeester van het 4e en 5e district, die de proef nam, berekent de onkosten van een hut met dergelijke bedekking op ± f 150, terwijl de gewone hutten voor ± f 60 worden opgetrokken Die hoogere prijs, gevoegd bij het ongewone en nieuwe zal menigeen afschrikken en algemeen zal men hier op Curaçao wel blijven bij een hut, bedekt met maïsstokken, want de andere cactussoorten komen heelemaal niet in aanmerking, daar het hout te dun en te bol is.

Gelukkig zijn er dit jaar maïsstokken te krijgen en kan dus verplaatsing zooveel mogelijk bewerkstelligd worden.

Het verleenen van voorschotten voor dividivicultuur is niet iets van het tegenwoordig Bestuur. De tegenwoordige Gouverneur had bij zijn optreden al heel spoedig gezien, dat de verwachte resultaten zeer gering waren. Zoodra het gevoeglijk kon heeft toen de Gouverneur met dat voorschottensysteem gebroken. Persoonlijk heeft de tegenwoordige Gouverneur slechts voor f 6950 aan voorschotten gegeven, waarvan f 5000 onder hypotheek van een groot complex waardevolle plantages, zoodat niet de minste vrees behoeft te bestaan voor de terugbetaling. Rekening houdende met den financieelen toestand van de voorschotnemers, werd de noodige consideratie betracht. Dat plantages, waarop met voorschot uit de Koloniale Kas dividivi was geplant, publiek verkocht moesten worden, teekent den toestand vol doende

Het Bestuur overweegt thans welk standpunt in deze zaak moet worden ingenomen. Verdere inlichtingen zal, zoo noodig, de Landbouwkundige wel willen verstrekken.

De Geneeskundige Dienst is op het oogenblik in studie De Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid in Z. en N. Holland, in Zeeland en Utrecht is op het oogenblik hier om het noodige advies te geven. Als hoofd van den Gezondheidsdienst zal spoedig uitkomen een bacterioloog en seroloog, Dr. WATERMAN. Men kan er dus zeker van zijn, dat voor den Gezondheidsdienst gedaan zal worden, wat gedaan kan worden.

Over meer uitbreiding der bevoegdheid aan Surinaamsche Geneesheeren verleend, wordt gedacht. De markt mag echter niet overvoerd worden. Daar moet plaats open blijven voor Hollandsche artsen.

Het is den Gouverneur niet gebleken, dat de dienst van de bezoldigde Geneesheeren lijdt door de armenpraktijk in de Ziekenhuizen. Er bestaat volstrekt geen reden om voor de armen-praktijk in de Ziekenhuizen een afzonderlijke geneesheer aan te stellen.

De Voorzitter, de Heer MORDY S. L. MADURO neemt een oogenblik zelf het woord om zijn hooge waardeering uit te spreken voor de groote vriendelijkheid van het Bestuur jegens zijn persoon den Heer Procureur-Generaal wel de Gouverneur heeft willen opdragen den dank van het Bestuur over te brengen aan den scheidenden Voorzitter. Niets dan zijn plicht heeft de Heer MADURO gedaan al die jaren lang; bij heeft althans getracht zijn plicht te doen. Nu het Koloniaal Bestuur zoo openlijk verklaart, dat hij steeds het juiste standpunt heeft ingenomen en steeds gestreefd heeft naar een vruchtbare samenwerking tusschen Raad en Bestuur, is dat voor hem een zeer groote voldoening. Nu de jaren van rust voor den Heer MADURO zijn aangebroken en hij geen krachten genoeg meer meent te bezitten om nog langer Voorzitter te zijn, zal het hem een aangename herinnering wezen later te mogen denken een goed Voorzitter geweest te zijn, en iets goeds gedaan te hebben voor zijn dierbare geboortegrond.

Wordt vervolgd.

Hoedenexport in 1915.

I.

In de Openingsrede van den Gouverneur trok de volgende passage onze bijzondere aandacht:

„Ofschoon de oorlog belemmerend „werkte op de hoedenindustrie, o. a „doordat er in het geheel geen hoe„den werden uitgevoerd naar Frank„rijk en Duitschland, en minder dan „gewoonlijk naar Engeland, bedroeg „de waarde der uitgevoerde hoeden „toch zeker nog meer dan vijf en „een halve ton."

Vergelijkt men dit laatste cijfer van fl 550,000 met de cijfers, die door de Inspectie onzer Douane in het begin dezes jaars zijn gepubliceerd, dan ziet men een aanzienlijk verschil:

Volgens deze laatste statistieken werden er in **1915** uit onze kolonie uitgevoerd.

	dozijn	*waarde*
Uit Curaçao	104.043	fl 393.748
„ Aruba	13.751	„ 27.504
„ Bonaire	6.097	„ 20.424
„ Saba	15	„ 47
Totaal	**123.906**	**„ 441.723**

Het is wel opmerkelijk, dat drie maanden na elkaar zulke verschillende cijfers worden opgegeven.

Wat hiervan te denken?

Een van twee. Het bedrag, door den Gouverneur genoemd, is of wel als een rectificatie bedoeld, of er is een schromelijke vergissing in het spel

Het is begrijpelijk dat, waar het om fl 100.000 gaat, het geval ons bijzonder interesseerde, en wij getracht hebben de oplossing van het raadsel te zoeken door ons te wenden tot de meest gezaghebbende zijde in deze aangelegenheid.

En zoo kunnen we onzen lezers het volgende daaromtrent mededeelen.

Volgens de uitvoerstatistieken onzer Douane werden gedurende **1915** uitgevoerd.

	dozijn	*waarde*
Naar America	82 111	fl 280 943
„ Porto Rico	727	„ 1.167
Totaal		**282.110**

Daar bestaat een middel om deze cijfers nauwkeurig te controleeren. Daar Amerika zeer hooge invoerrechten heft van de Curaçaosche strooboeden, heeft elke exporteur de verplichting ten kantore van den Amerikaanschen Consul alhier onder eede een faktuur over te leggen van elke zending hoeden, die naar de Vereenigde Staten verscheept worden. Uit de Statistieken nu, die door den Amerikaanschen Consul alhier worden bijgehouden, blijkt dat in *1915* van hier werden uitgevoerd:

	dozijn	*waarde*
naar Amerika	72.068	fl 388.510
„ Porto Rico	84	„ 3.292
Totaal		**„ 391 802**

De statistieken van onze Douane en die van den Heer Consul vertoonen dus een verschil van 391.802 – 282.110 = **fl 109.692.**

Voegt men nu dit verschil bij het totaal bedrag van den uitvoer dan krijgt men 441 723 + 109.682 = **fl 551.405** of een nog grooter bedrag door den Gouverneur in zijn *Openingsrede* genoemd.

Doch dit laatste cijfer vertegenwoordigt nog op verre ná niet het juiste bedrag.

Het is gemakkelijk aan te toonen, dat het nog veel hooger moet zijn.

1o. De Amerikaansche Regeering eischt geen overlegging van een beëedigde factuur bij den Consul voor zendingen die *beneden de 100 dollars* blijven. De gevolgen hiervan treden vooral bij de zendingen naar Porto Rico zeer sterk aan het licht. Naar deze Amerikaansche koloniën vooral worden veel Curaçaosche hoeden verscheept doch meestal in kleine hoeveelheid dus die bij den Consul niet behoeven ingeschreven te worden. Volgens opgave verstrekt door den Consul werden slechts 84 dozijn ingeschreven. Doch onze Douane geeft 727 dozijn. Evenwel die 84 dozijn vertegenwoordigen een *reëele waarde* van 3.292 gld terwijl die 727 doz. bij de Douane voor slechts fl 1,167 zijn opgegeven. Dus die 84 dozijn vertegenwoordigen reeds een *drie maal hoogere waarde* dan de bijna 9 maal grootere hoeveelheid bij onze Douane ingeschreven. Terwijl het toch bekend is, dat naar Porto-Rico juist *hoeden van betere kwaliteit* verzonden worden. Ook de statistiek van den Consul bewijst dit. Die 84 dozijn met een waarde van f 3,292 vertegenwoordigen dus een *gemiddelde* waarde van f 39,– per dozijn of f 3,25 per stuk.

In het voorbijgaan zij hier nog vermeld, dat Porto-Rico zelf groote centra van strooboeden-industrie bezit. Dat Curaçao zelfs naar Porto-Rico uitvoert, mag dus wel als een reden tot verheugenis worden aangemerkt.

2o. Nu het officiëel vaststaat dat de uitvoerstatistieken onzer Douane, voor zoover het *de Vereenigde Staten* betreft, onbetrouwbaar zijn en ver beneden de werkelijke waarde blijven, kan men met volkomen hetzelfde recht veronderstellen, dat ook de hoeden, die naar *Engeland en andere landen* verscheept worden, eveneens belangrijk *beneden de werkelijke waarde* worden aangegeven. Direct bewijs hier is dit evenwel niet, omdat een contrôle-middel ontbreekt.

Immers, bij den Engelschen, en evenmin bij de andere Consuls, behoeft geen factuur onder eede te worden overgelegd.

3o. Als een bewijs, hoe willekeurig de waarde der hoeden bij de douane alhier worden opgegeven, diene nog het volgende. Volgens onze Statistieken werden er in 1915 naar **Panama** uitgevoerd: 5630 dozijn tegen een aangegeven waarde van f 5184. Dus tegen een *gemiddelde* waarde van slechts f 0.97 per dozijn of **8 cents per stuk.** Zelfs wanneer men nu aanneemt, dat naar Panamá uitsluitend de goedkoopste *latañ*hoeden verzonden worden, wat zeker niet het geval is, en men weet dat de *latañ*hoeden op Aruba tegen 5 plaça of 12½ cent per stuk worden opgekocht, dan ziet men terstond, hoe ver onze statistieken onder de werkelijke waarde blijven. Daartegenover staat, dat de *gemiddelde* waarde van de naar Amerika geïmporteerde hoeden volgens opgaaf van den Consul ± f 5 en volgens de statistieken onzer douane nog f 3,60 per dozijn bedraagt.

* * *

Het staat vast, dat in deze de administratie van onze Douane geen schuld treft. Zij moet zich eenvoudig vergenoegen met de opgaven die haar door de exporteurs wordt overhandigd. Sinds in onze Kolonie de *uitvoer*rechten gelukkig zijn afgeschaft, heeft het Gouvernement er evenmin een *direct financiëel belang* bij, dat ten kantore van de Douane *zuivere* opgave van de uitgevoerde artikelen worden overgelegd, en daarom kan zij evenmin van dwangmiddelen of strafbepalingen gebruik maken.

De fout schuilt uitsluitend bij de Heeren exporteurs. Het is zeer zeker te betreuren, dat door hen, althans door sommigen, zoo weinig medewerking aan het Gouvernement wordt betoond, om de *uitvoer*statistieken onzer Kolonie betrouwbaar mogelijk te maken. Welke de ware reden is, waarom hun opgaven zoo willekeurig zijn, weet ik niet.

Alleszins betrouwbare uitvoerstatistieken zijn voor onze Kolonie van groot belang.

Statistieken zijn nog iets anders dan reeksen van drooge, dorre, doode cijfers. Voor de bestudeering van den *economischen* toestand van een land worden die doode cijfers welsprekend, en verhalen zij van leven en bedrijvigheid. Nu in den laatsten tijd onze hoedenindustrie steeds méér in omvang toeneemt en voortdurend in betere banen geleid wordt, zijn betrouwbare statistieken, die een beeld geven van den omvang en den vooruitgang onzer volksindustrie onontbeerlijk, zij vormen wat een goede geregelde boekhouding is in het koopmansbedrijf.

Die boekhouding brengt wel is waar niet direct vermeerdering van inkomsten aan, doch zij geeft een trouw beeld van winst of verlies, van den bloei of achteruitgang der zaak, zij wijst aan waar verbetering of bezuiniging moet aangebracht en in welke richting het bedrijf kan uitgebreid worden. En wanneer jaar op jaar die cijfers grooter worden, en eenmaal in de millioenen reiken, dan vertolken die dorre cijfers op welsprekende wijze, dat hier een bloeiende industrie onder degelijke bekwame leiding gevestigd is, dat hier een bedrijvig en arbeidzaam volk in voorspoed leeft, dat hier een actieve koopmansstand woont, die berekend is voor zijn taak; dan verkondigen die zelfde cijfers naar alle windstreken, dat ons klein

---

traktement. Het Gasthuis op St Martin, waar ook geopereerd kan worden, zal zeker in de toekomst eenige bijverdiensten geven aan den Dokter en hem de standplaats Philipsburg meer aantrekkelijk maken

St. Martin is gelegen midden tusschen de Fransche en Engelsche eilanden, waar nergens een goede gelegenheid is om zieken onder te brengen en te verplegen.

Van groote waarde is derhalve voor den geheelen omtrek, dat daar zulk een goed ingericht Hospitaal bestaat, waaraan een bekwaam geneesheer en kundig operateur verbonden is.

Door dit Gasthuis is St. Martin op het punt van zieken-verpleging een centraal punt geworden, dat reeds bewijzen geeft zijn werksfeer meer en meer te zullen uitbreiden.

We wenschen Pastoor GIJLSWIJK geluk met zijn stichting en de Eerw. Zuster AGATHA en hare trouwe helpsters geduld en volharding.

De Zusters Dominikanessen hebben het buitengewoon getroffen, dat zij in deze eerste vijf jaren zulke goede geneesheeren hebben gehad als Dr. C. A. SHAW en G. B. HOPKINS.

Reeds vroeger is in de *Amigoe* gewezen op het groote werk door Gezaghebber BROUWER tot stand gebracht met den aanleg van den *Nieuwen Weg* naar Marigot.

Die aanleg is ook een bewijs van energie en durf, en getuigt van een goeden kijk op den toestand.

We hebben den vroegeren weg gezien, een stijl afloopende bergwand, met rijtuigen bijna niet te gebruiken. Het eenige wat er op zat, was: uitstappen en het paard helpen. Zonder ongelukken liep het dan nog zelden af.

En nu? Een mooie weg loopt geleidelijk op langs den Koolberg, totdat ge een hoogte van ongeveer 80 Meter hebt bereikt, kromt dan om den berg heen en daalt weer geleidelijk af. Gemakkelijker bergtocht is niet denkbaar. Niemand stijgt uit zijn rijtuig. Ook de meest vreesachtige durft kalm te blijven zitten.

Het verkeer tusschen Marigot en Philipsburg heeft hierdoor zeer veel gewonnen. In een uur kan men den afstand heel goed afleggen.

Om de waarde van dit werk te bepalen moet men zien, hoe die stijle helling rondom onderbroken is. Op zulk een hoogte een berg in te kappen tot een breedte van 4 à 5 Meter is een zware arbeid. Algemeen wordt de *Nieuwe Weg* geprezen en druk gebruikt ook.

De Zusters Dominikanessen gaan iederen Maandag naar de school van Simsonsbaai en keeren tegen het eind der week terug naar Great Bay. De Pastoor komt er Dinsdag avond, meen ik, om Woensdagmorgen de H. Mis te lezen voor het visschersvolk, dat te ver weg woont om des Zondags in de stad hun Godsdienstplichten te komen vervullen. De Dokter moet meermalen per week naar het Fransche Gedeelte, waar geen Geneesheer is.

Voor al deze verplichte dienstreizen is de *Nieuwe Weg* een heele uitkomst.

Maar zelfs alleen voor pleizier gaan ook zeer veel menschen daar langs, omdat het een onvergelijkelijk mooie rit is met het prachtigste Panorama over weiden en velden, over bergen en zee. Vroeger zag men heel erg op tegen een tocht naar Simsonsbay of Marigot, nu doet men het voor zijn pleizier.

Als de brug over de lagoenengte klaar is, zal Gezaghebber BROUWER met voldoening mogen neerzien op een groot en goed werk, op zijn initiatief tot stand gebracht.

De school en kerk van Simsonsbay geven wederom een ander bewijs van aanpakken en doorzetten. De naam van Pater LAURENTIUS SUERMONDT mag hier met eere genoemd worden. Hij is de Stichter van beiden. De Eerw. Zusters en de verschillende Pastoors van St. Martin hebben zijn voetstappen gevolgd en schrikten niet terug voor den vermoeienden, lastigen, niet ongevaarlijken tocht over den ouden weg.

Men ziet het, krachten om iets nieuws te beginnen zijn er voldoende. We koesteren derhalve gegronde hoop, dat door verstandige samenwerking de exorbitante emigratie van jonge mannen zal worden tegengegaan door uitbreiding van bestaande industrieën, zooals hoedenvlechten en sigarenmaken, of betere verdeeling van de zoutwinning, of het uitbreiden van handel en scheepvaart. Misschien dat intensiever landbouw en veeteelt ook mede kunnen helpen het gewenschte doel te bereiken, of dat een nieuw middel van bestaan kan worden gezocht in de visscherij.

(*Wordt vervolgd*).

Pr. fr. R. J. C. WAHLEN.

nietig eilandje een wereldmarkt is voor de hoedenindustrie zooals er geen tweede gevonden wordt. Dan eerst zullen wij bij machte zijn prijzen vast te stellen overeenkomstig recht en billijkheid, en die voor onze arme vlechtsters een meer menschwaardig bestaan opleveren, in stede dat zij zich nu dikwijls met een hongerloon moeten tevreden stellen.

P. A. Euwens.

DE OORLOG.

Maandag a. s. 21 Mei wordt het volle drie maanden, dat de groote strijd rondom Verdun gestreden wordt. Eenig teeken, dat de Duitschers den strijd zullen opgeven, of dat de Franschen ze hiertoe kunnen dwingen, is er nog niet. Honderd duizenden werden aan weerszijden opgeofferd en nog is het einde niet te zien.

Er gingen Vredesgeruchten uit van Duitschland, maar officieel werden deze tegengesproken door President Poincarre bij zijn bezoek aan het Hospitaal te Nancy: Frankrijk zal niet ten tweeden male zijne kinderen blootstellen aan een aanval. Onze vijanden hebben ons geen vredesvoorstellen gedaan, noch direct, noch indirect; en we zouden ook niet willen dat ze het deden. Wij eischen, dat zij ons om vrede vragen. Niet wij willen ons onderwerpen aan hunne voorwaarden; hun willen wij onze voorwaarden opleggen.

We willen geen vrede, welke Duitschland in de mogelijkheid laat een nieuwen oorlog te beginnen, dat zou een voortdurende bedreiging voor Europa wezen.

We willen een vrede, die de rechten van het standvastig evenwicht herstelt en waarborgt; zoolang we niet zeker zijn van zulk eenen vrede, en onze vijanden zich niet overwonnen verklaren, zullen wij voort gaan te strijden."

Tot het einde, tot het bittere einde toe.

De Regeering der Ver. Staten heeft aan Berlijn laten vragen, welke straf werd toegepast op den onderzeekapitein, die de *Sussex* torpedeerde.

Nu Duitschland begonnen is schuld te bekennen, wil Amerika het brengen tot een algemeene afkeuring van den onderzee-oorlog.

De Vicekanselier van het Duitsche Rijk, de Heer Delbruck, heeft ontslag moeten nemen. De verdeeling der voedingsmiddelen was niet goed geregeld, wat aanleiding gaf tot groote ontevredenheid en volksopstootjes.

Liebknecht blijft gevangen, wat de scheuring tusschen de socialistische partij nog grooter maken zal.

De Belgische Geestelijkheid en de oorlog.

Voor iemand, die in Vlaanderen veel heeft gereisd de laatste ander half jaar, moet wel één ding opmerkelijk zijn; de belangrijke rol die de geestelijkheid daar heeft gespeeld en nog vervult — zoo merkt de Aardenburgsche correspondent van de „N. Crt." op.

En hij doelt daarbij speciaal op 't zieleherderschap der Katholieke priesters, door wie, volgens zijn getuigenis, dan ook in dezen oorlogstijd wonder veel wordt verricht.

Niet dat ik de protestantsche geestelijken in België als minder ijverig beschouw — vervolgt de correspondent. Op die ééne uitzondering na die mij bekend werd — dat de predikant toen de oorlogsmoeilijkheden begonnen, terstond zijn gemeente verliet om naar het veilige Nederland uit te wijken en daar te blijven — geloof ik, dat ook de protestantsche geestelijken hun plicht hebben begrepen en in het midden hunner gemeente als toevlucht en raadsman hunner gemeentenaren gebleven zijn.

Maar ieder weet, dat in Vlaanderen de protestanten een klein hoopke slechts zijn. En voor de overgroote massa van plaatsen bestaat alleen de Roomsch-Katholieke Kerk.

In veel van die dorpen heb ik gezworven. Bij vele eenvoudige lieden ben ik binnen gegaan. En vele pastoors en kapelaans heb ik gesproken of heb ik van terzijde bezig gezien. Als in een dorpje wat gebeuren moet of raad moet geschaft worden — dan is „menier de paster" al de eerste aan wien wordt gedacht. En bij kleinere zaken „de onderpaster". „Zal het kind worden medegegeven?" zoo was de vraag, die verwanten menigmaal zich stelden, als een afgezant van den in den vreemde verblijvende ouders achtergelaten spruiten opzoeken kwam. „Menier de paster" moest worden geconsulteerd.

En dan klonk het: „menier de paster het gezeit" en daar bleef het dan bij.

Eén ding moet mij nu eens van 't hart, nu ik aan al die brave geestelijken denk, die daar wonen tusschen het lijdende en gebonden volk van Vlaanderen: Wat is het een zegen, dat die mannen allen op hun post gebleven zijn! Van notarissen hoorden we die waren weggeloopen, en nu nog veilig zitten in Engeland of elders.

Notabelen van allerlei slag en soort. Ook onder degenen, die als leiders van bedrijven of beheerders van instellingen moeilijk lang gemist konden worden in hun vaderland. Burgemeesters zijn zelfs gevlucht en weggebleven. Doch van de pastoors en kapelaans, zoo geloof ik, mist er in Vlaanderen niet een!

Over het al of niet heilzame van den grooten invloed der Katholieke Kerk in Vlaanderen valt te twisten. Na den oorlog komt de cultuurstrijd tusschen katholiek, liberaal en socialist in Vlaanderen wellicht weer aan de orde. Maar ook de grootste tegenstander zal toegeven, dat als het Vlaamsche volk in dezen opperste nood nog niet gansch den moed verloren heeft, dit mee te danken is aan de opbeuring en den hartelijken steun, van zijn herders ondervonden. De Belgische Roomsche geestelijkheid, in dezen oorlog, „a bien mérité de sa patrie!"

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Woensdagavond 10 uur is Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylteke in gezelschap van den Zeereerw. Heer Pastoor J. P. Delgeur met de *Maria Leoncita* naar Aruba vertokken en volgens draadloos bericht eerst Donderdagavond 8 uur aangekomen. Den volgenden morgen zou de nieuwe kerk van den Noord worden gewijd en het hoofdaltaar geconsecreerd, of deze plechtigheid nu is doorgegaan, weten we niet. Woensdag a. s. zal de Apostolisch Vicaris een Pontificale H. Mis opdragen in de kerk van de Playa ter herdenking van het vijf en zeventig jarig bestaan der Congregatie van de H. Catharina van Senen, wier Zusters Dominikanessen reeds meer dan vijf en twintig jaar in onze Missie werkzaam zijn en ook de Bijzondere Scholen op Aruba bedienen.

⁂

De volgende week hoopt de Zeer Eerw Pierin Regina met de *Nickerie* naar Nederland te vertrekken in gezelschap van de Eerw. Zuster Louisa, Domininikanes, die terugkeert naar Nederland, en Mejuffr. Bélen de Marchena uit Bonaire, die als Postulant het kleed van St. Franciscus gaat vragen in het klooster der Eerwaarde Zusters Franciscanessen te Rozendaal.

Onze beste wenschen vergezellen de reizigsters.

Hoedenindustrie.

Z. D. H. Mgr. Vuylsteke heeft Maandagmorgen een bezoek gebracht aan de Vlechtschool van Pietermaai. De Leider der Hoedenindustrie in de Kolonie Curaçao, de Heer H. J. Cohen Henriquez ontving den Bisschop en leidde Z. D. H. persoonlijk rond.

Zooals men weet is de vlechtschool van Pietermaai zooveel als de Normaalschool der hoedenvlechterij, waar de vlechtsters worden opgeleid voor het behalen der verschillende Diploma's. Uitsluitend fijne hoeden worden daar gevlochten. Met de grootste belangstelling beschouwde Monseigneur het werk der leerlingen, dat van sommige bui tengewoon fijn was. Daar waren verschillende meisjes, die mooi geld voor hare hoeden maakten. Dure hoeden van 15—40 Gld. behooren volstrekt niet meer tot de uitzonderingen. Op Sta. Rosa, dat bovenaan staat, op Montange, op het Meisjesweeshuis van Habay, op Sta. Marie, op Rincon van Bonaire zijn meerdere vlechtsters in staat fijne hoeden te leveren. Op de Normaalschool van Pietermaai zijn leerlingen van Aruba, Bonaire, van de buitendistricten en de stad van Curaçao. Vreemd, van Pietermaai zelfs niet een! Langzamerhand verspreiden zich de fijne vlechtsters over de eilanden en zóó zal binnen korten tijd overal een goede hoed gevlochten worden en de verdiensten der vlechtsters stijgen. Gelijk bij ieder handwerk kan ook bij het hoedenvlechten niet geëischt worden dat al de vlechtsters fijne hoeden vlechten. De hoogste hoogte der kunst blijft betrekkelijk een uitzondering. Het gros der vlechtsters zal gewone hoeden maken. Iets verbeteren kan de prijs daarvan wel, omdat ook die hoeden steeds beter zullen worden. Naar deze gewone hoeden is ook zeer veel navraag. De verdiensten mogen luttel wezen, het loopt toch aardig op in de huishoudens, waar meerdere vlechtsters te samen werken. Als uitvoerproduct is de gewone hoed een artikel van beteekenis geworden.

De pletterij en strijkerij werd bezocht, verschillende kleine en groote machines bezichtigd. Aan bollen van allerlei vorm is er een complete voorraad. De Handel kan op Curaçao strooihoeden krijgen in elken gewenschten vorm en afmeting. De Heer Henriquez liet Monseigneur een oog slaan in zijn bibliotheek, uitsluitend over vlechtindustrie handelend. De Leider blijft volkomen op de hoogte van de nieuwste eischen der mode. Men moet het gaan zien om overtuigd te worden, wat er zoo al aan vast zit. Ook de hoedenvlechterij behoort tot het Grootbedrijf in de Kolonie. Met genoegen vernamen wij, dat de Normaalschool een attractie is voor vreemdelingen. De Curaçaonaars gelooven het wel, en komen heelemaal niet kijken. En toch is deze hoofdvlechtschool een bezoek overwaard.

R. S. H.

Met pleizier gaan we altijd naar een uitvoering van Pater v. d. Pavert. Daar is immer iets bizonders.

De Directeur begroette in een openingsrede Monseigneur, Gouverneur, Paters en de aanwezige Dames en Heeren. Vier jaar lang had de *Reunion* niet kunnen spelen wegens rouw en overvloed van werk. Toch waren de Weldoeners doorgegaan met hun moreelen, financiëelen en charitatieven steun. Daarvoor bracht de Directeur openlijk dank, dezen avond wederom aanbiedend als een publieke dankbetuiging van de St. Jozefgezellen.

De President, de Heer Ipariguirre sprak ook nog een kort woordje, den Papiamentschen avond aanbiedend als een bloem uit eigen hof.

Het Comediestuk „Foi tera" was in klassieken vorm gegoten. Drie bedrijven, elk van drie tooneelen en voorafgegaan van een Rei.

Een vroolijk orkest zorgde voor aangename afwisseling.

De Galavoorstelling op Dinsdagavond was alleen voor genoodigden, voor het Publiek werd Donderdagavond gespeeld met een volle zaal.

Naar wij vernemen zal Dinsdag a. s. nog een uitvoering volgen.

Vijf en twintig jaar.

Het is onze gewoonte niet melding te maken van een vijf en twintig jarig verblijf op Curaçao.

Dit maal echter maken we een uitzondering, omdat we toevallig vernamen, dat de Eerw frater Richardus, Woensdag a. s. 25 jaar hier werkzaam is.

Deze populaire Onderwijzer moge er nog menig jaartje aanknoopen tot heil der schoolgaande jeugd.

Stof.

De besproeiing van den *Waterkant* heeft een goed en een kwaad effect gehad.

Op initiatief van Dr. Ferguson hadden de wijkbewoners van *Waterkant* geld bijelkander gelegd om de besproeiing zelf te bekostigen.

De eerste week ging het goed.

De tweede week begon slecht.

De sproeiers zagen, dat de menschen er schik in hadden en eischten Maandagmorgen meer loon.

Ze kregen genoeg, een rijksdaalder per dag.

Verhooging van loon werd geweigerd en de sproeiers staakten.

Dat was kwaad.

De *Breede Straat*-bewoners wilden ook graag stofvrij wonen en onbelemmerd ademhalen.

Ze richtten gezamenlijk een petitie tot den Gouverneur om besproeiing van Gouvernementswege.

Goedgunstig werd hun verzoek ingewilligd.

De sproeiers staakten niet langer en begonnen ook weer den *Waterkant*.

Dat was goed.

De Buitenwegen zullen moeten wachten op de ruwe olie der Bataafsche.

Dezer dagen werd ons verzekerd, dat ruwe oliebegieting heel veel reparatie aan de wegen uit wint, ze worden er beter van en harder.

Als nu de Bataafsche maar gauw begon.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 19 Mei 1916.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.07
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.40
id. per KG. 2e kw.	„	0.30
HUIDEN per K.G.	„	0.70
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.20
WOL per K.G.	„	0.20
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.50
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).		
Kwaliteit No, 1 per dozijn	„	8.12½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	8.25
„ „ 2 „ „	„	4.50
„ „ 8 „	„	6.12
„ „ 3 „ „	„	6.80
„ „ 4 „ „	„	7
„ „ 5 „ „ OLA	„	
„ „ 6 „ „	„	8
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	7.20
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ 1 van 25 c.M. of minder	f.	
TROOHOEDEN (latal):		
Kwaliteit X per dozijn	f	1.12
Kwaliteit XX per dozijn	f	1.87½

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Ana Maria Bach, Chanel de Guente, Arestina Henriquez Martin Figueroa, aanstancia Martis, Maria J. H. Palm, Elsilla Elsilla Shakutu, Daniel Spot, Angelina Stoman, Eduardo Tromp.

Aangeteekende stukken: M. D. Knijnenburg [2], Gebroeders Jonckheer, M. ten Bosch.

Officieele berichten.

Aan den commies 2de klasse der belastingen alhier A. J. Leseur is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De 2e commies J. F. Quast is bevorderd tot 1ste commies, en de klerk H. Forbes Schotborgh tot adjunct commies.

De ontvanger enz. van Bonaire M. Ph. van Romondt is definitief ontheven van die functien en benoemd tot 2de commies en de klerk J. L. C. Monsanto is definitief benoemd tot ontvanger, tevens ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht enz. op Bonaire.

De heer W. C. J. van Leeuwen is werkzaam gesteld ter Griffie van het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao.

Aan den armen-dokter alhier W. H. Winkel is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Aan den R. K. Geestelijke van den 2n rang alhier J. P. Delgeur is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

De commies 2de klasse der belastingen A. L. Pietersz is bevorderd tot commies 1ste; de tijd. commies 1ste klasse E. de Windt is definitief als zoodanig benoemd en tot commiesen 2de klasse zijn benoemd Rudolf Herman Schotborgh, Johannes Marinus van der Veen en Jan Coenraad Bakhuis.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand April 1916 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
	INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.		
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand April	119	15,337	14.227	29	167,321	104,535
Vorige maanden.	295	39,317	36.023	84	525,027	320,859
Totaal.	414	54.654	50.250	113	69.2348	424.894

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Nederland.

De oud-minister van Oorlog en later ook van Marine in het kabinet-Heemskerk Jzn. heeft in het anti-revolutionnaire maandschrift „De Stemmen des Tijds", waarvan den eersten April de maandaflevering verschenen is, een zeer belangrijk artikel gewijd aan het oorlogs gevaar in Nederland.

De schrijver vangt aan met de verklaring, dat hij de Engelsche contrabande-politiek begrijpen kan, maar ze echter niet billijkt,

„want zij is niet uitvoerbaar zonder schending van de rechten der neutralen, maar ik kan verstaan dat Engeland het wapen van de overmacht ter zee hanteert. Altijd was ik sceptisch gestemd ten aanzien van de waarde van het z.g. oorlogsrecht; deze oorlog heeft thans afdoende aangetoond, dat men alleen die regelen nakomt, welker naleving geen schade doet aan het hoofddoel van elken oorlog: het overwinnen der tegenpartij".

In de Engelsche afsluitingspolitiek nu schuilt voor de neutralen het gevaar van onaangename verwikkelingen. En juist voor Nederland— zoo zet Dh. Colijn uiteen — is dat gevaar het grootst, omdat wij alleen staan.

„De drie Scandinavische rijken hebben zich aaneengesloten en nemen daardoor een heel wat krachtiger positie in dan Nederland, dat bovendien niet alleen te rekenen heeft met het grondgebied van het Rijk in Europa, maar ook met zijn uitgebreide koloniën in het Oosten. Er is niet weinig reden tot ongerustheid. Als men afziet van de eerste drie oorlogsmaanden, dan is het gevaar eer toe dan afgenomen, of — zooals ik het elders uitdrukte — sinds het einde van 1914 heeft de toestand zich eer ten onzen ongunste gewijzigd dan dat hij zich ten onzen gunste verbeterd zou hebben.

En dat geldt niet alleen met het oog op het bovenstaande, maar gaat ook door op militair gebied. Men bedenke toch wel, dat de oorlog vastgeloopen is op alle fronten. Er is nergens een gat meer waar men door kan. Behalve dan..... maar Nederland en Denemarken zijn neutraal!

Nu zij uitdrukkelijk vooropgesteld — men moet voorzichtig zijn om niet misverstaan te worden — dat ik geen enkel oogenblik de mogelijkheid onderstel dat Engeland voornemens is zijne in vorming zijnde nieuwe legers op de Nederlandsche kust te doen landen. Wij hebben Engeland's verzekering, door Asquith in het Lagerhuis uitgesproken, dat het onze neutraliteit eerbiedigen zal, en wij vertrouwen op dat woord".

Maar — vraagt de schrijver zich af — hoe denkt men in Duitschland over de mogelijkheid van een Engelsche invasie in ons land? Indien men bij onze oostelijke buren zich ernstig bevreesd gaat maken voor zulk een gebeurtenis, welken invloed zal dat dan hebben op de houding van Duitschland jegens ons?

„De Duitschers zoo mogen, zoo moeten wij aannemen, zijn geheel op de hoogte van ons verdedigingsvermogen. Als zij dat vermogen nu eens onvoldoende achten en tegelijk van oordeel zijn, dat een Engelsche inval door Nederland in Duitschland te duchten is, zou het dan zoo vreemd zijn, dat wij van die zijde werden benaderd met voorstellen, waaraan wij niet kunnen toegeven, omdat wij dan onze neutraliteit jegens de geallieerden zouden prijsgeven?

Ik weet wel, dat men hiertegen kan aanvoeren, dat Engeland geen landing zal doen; dat wij — indien zij beproefd werd — volkomen in staat zijn een voorgenomen opmarsch in oostelijke of zuidoostelijke richting te stuiten, maar dat alles is niet ter zake dienende. Het is de vraag niet wat wij denken, maar wat zij, dat zijn de Duitschers, denken.

Zoo is er dus naar beide zijden toenemende kans op conflict. Maar met dit verschil, dat wij tegenover mogelijke moeilijkheden met Engeland alleen een afwachtende houding kunnen aannemen en in de hoop moeten leven, dat men ons het recht zal laten onze strikte onzijdigheid te blijven handhaven, terwijl we ten aanzien van Duitschland nog iets positiefs kunnen verrichten.

Wij kunnen n.l. door het op de been houden en door het voortdurend versterken onzer weermacht, de overtuiging vestigen niet alleen van onze wil, maar ook van ons vermogen om elke bedreiging tegen Duitschland's open liggende flank af te snijden. Dat kost ons naast veel geld ook zeer zware persoonlijke lasten en dit vermoedelijk ter keering van een slechts denkbeeldig gevaar. Maar daaraan is nu eenmaal niets te doen, omdat wij bij deze dingen veel meer te rekenen hebben met de zienswijze der oorlogvoerenden dan met de onze".

Behalve de landingsquaestie bestaan er echter nog meerdere mogelijkheden, waarmee we stellig rekening hebben te houden. Want van dag tot dag neemt de „wedstrijd in onrecht", om de woorden van de „N. R Crt." te bezigen, in omvang toe.

„Onze schepen worden aangehouden: door beperking van invoer van grondstoffen, wordt een deel onzer industrie tot stilstand gebracht: onze mails, zelfs uit onze eigen koloniën, worden geopend en nagesnuffeld: effecten, wissels en coupons, tot een bedrag van vele millioenen, worden uit de Nederlandsche postzakken gehaald en in beslag genomen, terwijl het van de beslissing van een Engelsch prijsgerecht zal afhangen of de Nederlandsche bezitter, waarschijnlijk eerst na vele maanden, zijn eigendom zal kunnen terug erlangen".

Maar ook Duitschland gaat niet vrij uit.

Van de andere zijde — vervolgt de schrijver — beijvert men zich om de zee schoon te vegen van Nederlandsche schepen:

„De streek van de Galloper was het schepenkerkhof van de Noordzee; er schijnt nu behoefte aan uitbreiding en de Noord-Hinder zag de „Artemis" torpedeeren en de „Tubantia" ten ondergaan. Of dit laatste schip getorpedeerd werd of door een mijn tot zinken werd gebracht, staat m. i., zelfs na de afgelegde verklaringen, nog niet onomstootelijk vast. Het lijkt mij voor het ongeoefende oog niet zoo eenvoudig om een z.g. bellenbaan op te merken, vooral niet als men op niets bedacht is. Maar dat doet er ook niets toe. Het een is even erg als het ander. Het leggen van mijnen in de vrije zee, zonder kennisgeving waar men ze gelegd heeft, acht ik een even ernstig vergrijp als het onverhoeds torpedeeren van een neutraal schip. En dat in de omgeving van de Noord-Hinder Engelsche mijnen gelegd zouden zijn, acht ik niet aannemelijk.

Intusschen wordt de kamp tusschen Engeland en Duitschland al scherper en harder en verbitterder, en al meer komt daarbij ons land in het gedrang.

Het onderscheidingsvermogen schijnt verdwenen — zegt de oud-minister — „de grens tusschen geoorloofd en ongeoorloofd is uitgewischt. De één vecht voor de vrije zee, de ander voor het recht der kleine staten; beiden echter voor zichzelf."

Wat Nederland dan moet doen?

Kort en krachtig geeft de schrijver dezen raad:

„Van Cromwell is het woord: Bidt God maar houdt uw kruit droog!

En eerst als wij, ook in militairen zin, alles gedaan hebben wat in ons vermogen is om buiten dezen wereldverwoestenden krijg te blijven, eerst dan mogen wij berustend zeggen: Ook der Volkeren lot is in Godes hand!"

Tot een richtig beoordeelen van den toestand gelooven wij, dat men vooral het oog dient te houden op de conferentie, welke dezer dagen te Parijs zal gevoerd worden over alle kwesties „van handel, nijverheid en economie, die op de blokkade betrekking hebben", gelijk Reuter begin April seinde, heeft Engeland naar die conferentie afgevaardigd den onderminister van buitenlandsche zaken, lord Robert Cecil (een jongeren zoon van het huis Salisbury], terwijl Frankrijk door den bekenden Denys Cochin, die ook naar het vechtterrein in de Middellandsche Zee geweest is, zal vertegenwoordigd worden.

Intusschen blijven wij met Dh. Colijn Cromwell's woord indachtig, verhopend dat God alsnog het onheil dat uit den loop der gebeurtenissen dreigt op te doemen, van ons afwende.

Na het verschijnen van dit artikel zijn weer zes weken verloopen.

Buitenland.

De Ver. Staten en Mexico.

De Mexicaansche toestand is nog steeds alles behalve rooskleurig. Slechts ééne zaak valt met zekerheid te melden, en dat is dat Villa niet dood is.

Bedreigingen en verraad aan alle zijden, zoo van de bevolking als van het Carranza-gouvernement. bedreigen onze troepen, die onze regeering tot dusver nog geweigerd heeft terug te trekken.

Het is nog niet te zeggen of een werkelijke oorlog met Mexico te wachten is. Mexicaansche troepen zijn in grooten getale samengetrokken ten zuiden van Parral om het verder voortrukken der Amerikaansche soldaten te beletten.

Het garnizoen van Parral is versterkt en staat onder kommando van Generaal Luis Herrera. wiens zwager door de Amerikanen is gedood in het straatgevecht binnen Parral.

Tien mijlen ten noorden van Parral staat nu een legertje van 1000 Amerikaansche ruiters onder bevel van de Kolonels Brown en Allen, en van Majoor Tompkins, voor zoo ver mogelijk op alle gebeurlijkheden voorbereid. Andere troepen zijn op een paar andere belangrijke punten gestationeerd en voor het overige wordt op de versterkingen gewacht.

Half April zou zal een samenkomst gehouden worden door Majoor-Generaal H. L. Scott, chef van den staf van het Amerikaansche leger, en Gen. Alvaro Obregon, minister van oorlog onder Carranza, en van deze bijeenkomst zal de verdere achtervolging van Villa afhangen.

Villa wordt gezegd Agua Chilli bereikt te hebben met 200 volgelingen.

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand April zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Aruba	20	Aruba	19
Bonaire	48	Bonaire	45
Bov. eilanden	1	Bov; eilanden	2
Guanta	1	La Vela de Coro	11
La Vela de Coro	9	Maracaibo	25
Maracaibo	24	Manzanilla(Cuba)	1
Pampatar	1	Pto Cabello	2
Pto. Cabello	2	Rio Hacha	4
Rio Hacha	5	San Juan	1
Sto Domingo	6	Sto Domingo	4
Zee	2		
totaal	119	totaal	114

April steekt zeer gunstig af bij welke maand ook der laatste 3 of 4 jaren. Naar gelang de stoomvaart ten gevolge van den oorlog is achteruitgegaan, heeft de zeilvaart een hoogere vlucht genomen.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 1sten September 1914 t/m den 28sten Februari 1915 onder Nos. **7623 L,** t/m **7056 M,** zal plaats hebben op *Donderdag* den **25den Mei** a.s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 20en Mei 1916.

De Voorzitter.

10 C. S. GORSIRA.

Curacosche Vereeniging

TOT BEVORDERING VAN HET VREEMDELINGENVERKEER.

Vergadering op Maandag, 29 Mei des avonds 8 uur in de zaal van den Kolonialen Raad.

Punten van behandeling:

1o. Verslag:

2o. Rekening en verantwoording:

3o. Benoeming van eene Commissie tot het nazien van de rekening en verantwoording:

4o. Goedkeuring begrooting 1916—1917:

5o. Rondvraag:

Het ontwerp-begrooting 1916—1917 is ter inzage van de leden nedergelegd ten bureele van den Voorzitter:

De Voorzitter,
J. B. Gorsira.
De Secretaris,
H. J. Cohen Henriquez

Curaçao, den 10n Mei 1916. 3—2

HAVEN-NIEUWS

VAN 13 MEI — 27 MEI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Luna	G P Vos	13 Mei	Amsterdam	16 Mei	New York
Merida	A Johanson	12 „	La Guayra	12 „	Maracaibo
Maracaibo	T J Johson	12 „	Maracaibo	12 „	New York
Philadelphia	G W Goodman	10 „	New York	12 „	La Guayra
Pr der Nederl.	J C Motus	14 „	New York	14 „	New York
Atlas	W Drayer	19 „	New York	20 „	New York
Viator	O'Eriksen	8 „	New York	9 „	Manzanillo
Philadelphia	G W Goodman	19 „	La Guayra	19 „	New York
Merida	A Johanson	17 „	Maracaibo	22 „	La Guayra
Nickerie	N C v Baaren	25 „	New York	26 „	Amsterdam
Zulia	S S Morris	20 „	New York	20 „	Maracaibo
Commewijne	R Wagenmaker	23 „	Amsterdam	24 „	New York
Merida	A Johanson	25 „	La Guayra	26 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	25 „	Maracaibo	26 „	New York
Caracas	H Eichborm	26 „	New York	26 „	La Guayra
Buenos Aires	J Sabater	15 Mei	Colon	16 Mei	Barcelona
Arubian	Stuward	12 „	Liverpool	12 „	Colombia
Irene	G Anderson	12	New Port	12	Linham Suecia

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Refugio H	14 Mei	Aruba	*Diana V*	18 Mei	Maracaibo
Nereida H	15 „	Maracaibo	*Frieda H*	14 „	Maracaibo
MariaLeoncita	15 „	Aruba	*Lady C*	18 „	Aruba
Meteor H	15 „	Maracaibo	*Virginia*	15 „	Guanta
Abeona H	16 „	Cuba	*Ana Luisa H*	17 „	Rio Hacha
Brion H	16 „	Maracaibo	*5 Hermanos*	18 „	Sta Marta
Gacela H	17 „	Maracaibo	*Refugio H*	16 „	Aruba
Ariminta H	18 „	Rio Hacha	*Estr de Maria*	17 „	Guanta
			Maria Leoncita	17 „	Aruba
			Themis H	18 „	Bonaire
			Hirondello	19 „	Maracaibo